

АНТРОПОЦЕНТРИЗМ МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ПУБЛІЧНОГО МАЙНА

Задирака Н. Ю.,
*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного права
юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

Автором розкрито антропоцентричний вимір механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна. Уточнено особливості взаємозв'язку гуманістичної «осі» та «рамок» легізму в «чистому» захисному вимірі притягнення суб'єктів публічної адміністрації до відповідальності за правопорушення під час використання публічного майна. Досліджуються складники тріади механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна, а саме: нормативне підґрунтя, суб'єктно-об'єктний вимір і змістовна динаміка.

Автором раскрыто антропоцентричное измерение механизма реализации ответственности субъектов публичной администрации за правонарушения в сфере использования публичного имущества. Уточнены особенности взаимосвязи гуманистической «оси» и «рамок» легизма в «чистом» защитном измерении привлечения субъектов публичной администрации за правонарушения при использовании публичного имущества. Исследуются конститутивные элементы триады механизма реализации ответственности субъектов публичной администрации за правонарушения в сфере использования публичного имущества, а именно: нормативное основание, субъектно-объектное измерение и содержательная динамика.

The author has highlighted the anthropocentric dimension of mechanism for implementing liability of public administration for offenses regarding use of public property. Features of relationship between a humanistic "axis" and legalistic "framework" have been specified in a "pure" protective measurement of bringing the public administration to responsibility for offenses against use of public property. The triad of constitutive elements of the mechanism for implementing liability of public administration for offenses regarding use of public property have being researched into, namely the regulatory basis, subject-object measurement and content dynamics.

Ключові слова: публічне майно, адміністративне право, правовий інститут, правовий режим, публічний інтерес, суб'єкт публічної адміністрації, правовий механізм, юридична відповідальність, адміністративна відповідальність, правопорушення.

Постановка проблеми. В Україні має місце неоднозначна ситуація з позицій національної безпеки та суспільного добробуту в частині відсутності чіткого визначення та процедурного виміру механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна. Фактично на цей час простежується прогалина в частині імплементації конституційної вимоги ч. 2 ст. 19 Основного Закону щодо меж і способів правомірної діяльності суб'єктів публічної адміністрації під час використання публічного майна. Звідси сумнівною вбачається можливість притягнення їх до юридичної, зокрема адміністративної відповідальності, що спричиняє істотний негативний ефект на реалізацію публічного інтересу у сфері адміністративних правовідносин щодо публічного майна.

Актуальність теми зумовлена тим фактом, що оновлення систематики адміністративного права призводить до нагальної потреби реформувати засадничі інститути цього юридичного утворення, а також забезпечити інституціоналізацію новітніх правових інститутів, одним з яких є інститут публічного майна. При цьому вказаний правовий інститут на практиці відіграє фундаментальну роль як підґрунтя реалізації матеріально-технічного забезпечення в практичній діяльності суб'єктів публічної адміністрації.

Специфіка реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна розкрита в наукових працях таких вчених, як В.М. Бевзенко, М.С. Демкова, В.В. Джарти, У.К. Іхсанов, С.С. Коба, А.П. Кун, І.О. Лавриненко, Р.С. Мельник, Я.О. Мотовиловкер, О.А. Музика-Стефанчук, В.Т. Нор, В.А. Рахмилович, Д.Я. Український та інші. Водночас додаткового висвітлення потребують особливості теоретико-практичної гуманістичної спрямованості механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна.

Метою статті є розкриття антропоцентричного виміру механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна.

Під час дослідження механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна було застосовано загальнофілософські, загальнонаукові та спеціальнонаукові методи пізнання: діалектичний, прорівняльно-правовий, аксіологічний, аналітичної юриспруденції, аналізу й синтезу, індукції і дедукції.

Виклад основного матеріалу. Механізм реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна крізь призму антропоцентризму функціонує в тріаді нормативного підґрунтя, суб'єктно-об'єктного виміру та змістовної динаміки. Ключовими категоріями при цьому виступають надійність і гарантування захисту як власне публічного майна, так і прав, свобод і законних інтересів осіб, які його використовують. Так, взаємозближення складників указанного механізму можливе, коли конститутивні незмінні об'єкти-форми уможливають імплементацію інституту юридичної, зокрема адміністративної відповідальності, суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна. До того ж має місце гуманізація кореспондуючого ефекту впливу норм права на суспільні відносини, в тому числі в «чистому» захисному вимірі, коли має місце притягнення до відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за конкретні правопорушення.

Зауважимо, що з приводу правопорушень у сфері протиправного використання публічного майна в юрисдикційному позасудовому порядку суб'єкти публічної адміністрації підлягають юридичній відповідальності згідно зі ст.ст. 1173–1176 Цивільного кодексу України за шкоду, завдану незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю під час здійснення своїх повноважень, а також у результаті прийняття органом нормативного акта, який був визнаний незаконним і скасований, незалежно від вини таких органів або їх представників [1]. Згідно з ч. 2 ст. 30, ч. 5 ст. 345, п. 2 ч. 2 ст. 247, п. 10 ч. 1 ст. 350 Митного кодексу України конкретизовано процедуру відшкодування збитків та/або шкоди, заподіяних особам та їхньому майну неправомірними рішеннями, діями або бездіяльністю органів доходів і зборів або їх посадових осіб чи інших працівників під час виконання ними своїх службових (трудових) обов'язків [2]. У підп. 17.1.11 п. 17.1 ст. 17, п. 21.3 ст. 21, п. 94.13 ст. 94 Податкового кодексу України також урегульовано порядок повного відшкодування збитків (шкоди, включаючи немайнову), заподіяних незаконними, неправомірними діями (бездіяльністю) контролюючих органів (їхніх посадових осіб), за рахунок коштів державного бюджету, передбачених для фінансування цього органу, незалежно від вини цієї особи [3]. Як правило, за відповідні правопорушення, вчинені контролюючими суб'єктами публічної адміністрації, встановлено штрафні санкції. До того ж потрібно зважати на компенсаційні ризики відшкодування шкоди за рахунок коштів державного бюджету, передбачених для фінансування конкретного суб'єкта публічної адміністрації, оскільки це може призвести до неможливості виконання основних повноважень з огляду на відсутність відповідних коштів.

Що ж до судового порядку відшкодування шкоди суб'єктами публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна, то механізм реалізації юридичної відповідальності пов'язаний із трактуванням повноважень суб'єктів публічної адміністрації в ракурсі здійснення одностороннього волевиявлення чи перетворювальної компетенції. Наприклад, у п. 94.13 ст. 94 Податкового кодексу України передбачено обов'язковий судовий порядок відшкодування збитків та шкоди, завданих контролюючим органом унаслідок неправомірного застосування арешту майна платника податків, за рахунок коштів державного бюджету, передбачених контролюючим органам [3]. У п. 6 ч. 1 ст. 5, п. 2 ч. 4 ст. 12, ч. 5 ст. 21, ч. 1 ст. 381 Кодексу адміністративного судочинства України закріплено вимоги стосовно розгляду спорів про відшкодування шкоди, заподіяної протиправними рішеннями, діями чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень або іншим порушенням прав, свобод та інтересів суб'єктів публічно-правових відносин, або вимоги про витребування майна, вилученого на підставі рішення суб'єкта владних повноважень, за правилами загального позовного провадження, якщо вони заявлені в одному провадженні з вимогою вирішити публічно-правовий спір, а також визначено специфіку повороту виконання [4].

Зокрема, нормативне підґрунтя механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна має соціальну природу. Такі авторитетні правила поведінки в соціумі, втілені в юридичних нормах, як факт соціальної реальності щодо використання публічного майна створюються суб'єктами, які мають інтерес у конкрет-

ній спрямованості поведінки осіб, задіяних у відповідних відносинах. У цьому плані важливо, щоб був реалізований публічний інтерес, суспільні вимоги щодо результату використання такого майна. Відповідно, маємо суб'єктивно-об'єктивну спрямованість описаних юридичних норм. З одного боку, нормативне підґрунтя має суб'єктивне походження, оскільки формується суб'єктом нормотворчості, що є представницьким органом влади. З іншого боку, об'єктивність і нормативний характер цих норм права інституціоналізуються шляхом відображення існуючих умов соціального буття та суспільних потреб в частині правомірного використання публічного майна суб'єктами публічної адміністрації, в тому числі з урахуванням ч. 2 ст. 19 Конституції України [5] як суспільного договору.

Звідси закономірний стан існування правопорядку під час використання публічного майна суб'єктами публічної адміністрації можливий через зафіксований зразок, раціональний розвиток відповідних суспільних відносин із позицій логіки та кореспондуючий результат практичної нормотворчості.

Тобто юридичні факти щодо використання публічного майна суб'єктами публічної адміністрації є основою для відображення та підґрунтям для оціночної та прогнозованої діяльності в частині їх можливого притягнення до юридичної, зокрема адміністративної відповідальності. Тому в охоронному вимірі (до вчинення правопорушень) та/або в захисному ракурсі (за результатами вчинених правопорушень) реально існуючі, сталі форми поведінки та результат їх осмислення як необхідних із цілеспрямованим практичним впровадженням є основою для приведення суспільних відносин щодо використання публічного майна у функціональний стан. Важливо керуватися критеріями доцільності та публічного інтересу крізь призму уявлення про належну поведінку. Як наслідок, забезпечуватиметься відповідність діяльності суб'єктів публічної адміністрації конкретним умовам місця та часу в межах органічної взаємодії з довіллям під час використання публічного майна – гармонійний прогресивний розвиток відносин, стереотипні та впорядковані напрямки функціонування системи суспільних відносин, оптимальні способи використання публічного майна.

У контексті викладених положень щодо правомірності або протиправності використання публічного майна суб'єктами публічної адміністрації потрібно уточнити, що має бути реалізованим обмеження поведінки згаданих органів не лише нормою закону, але також «межами» доцільності, оптимальності, сталості та стабільності. У цьому сенсі можна підтримати Ю.К. Толстого, що норма відображає визначений функціональний стан оптимуму предмета чи явища [6, с. 10–11]. В антропоцентричному вимірі власне гуманізм правотворчості в частині регламентації юридичної, зокрема адміністративної, відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна є основоположною засадою забезпечення стану відповідальності держави перед суспільством за результати своєї діяльності. У такий спосіб має підтримуватися баланс між формалізацією процесу використання публічного майна суб'єктами публічної адміністрації та відповідними наслідками гарантування належних життєвих умов існування людини, пов'язаними з використанням цього публічного майна.

Отже, нормативне підґрунтя механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна дістає фіксацію шляхом відображення корисності та результативності форм діяльності вказаних суб'єктів у свідомості з урахуванням ідеального уявлення про належну поведінку та дійсних норм відносин. Моральні норми поведінки мають бути ланкою, що поєднує свідомість та діяльність суб'єктів публічної адміністрації у сфері використання публічного майна. У разі конфлікту між вказаними елементами можуть виникнути порушення юридичних норм щодо правомірного використання публічного майна суб'єктами публічної адміністрації. У цьому плані необхідно забезпечити баланс між об'єктивно належною діяльністю суб'єктів публічної адміністрації в частині використання публічного майна та констатованою об'єктивною необхідністю їх притягнення до відповідальності за вчинені правопорушення. Фактично маємо відображення реальності використання публічного майна через соціальний норматив, що через свою об'єктивну основу повинен скеровувати поведінку суб'єктів публічної адміністрації.

Важливо уточнити, що вказаний поведінковий процес має бути спрямованим у «межах» легізму в «чистому» захисному вимірі стосовно притягнення суб'єктів публічної адміністрації до відповідальності за правопорушення під час використання публічного майна. Як зазначає Н.І. Бордун-Комар, основою філософської школи легізму є вчення про визначальне значення єдиного закону в державному житті [7, с. 10]. Прийнятними до застосування в межах цього дослідження є підходи «школи законників» за напрямком верховенства закону, а в сучасних умовах – верховенства права. Необхідно зважати на той факт, що для ефективного публічного управління недостатньо виключно антропоцентричних засад механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна.

Таким чином, можна дійти проміжного висновку, що для мінімізації загроз протиправного здійснення повноважень, соціальних розладів і конфліктів, ліквідації наслідків неправомірного використання публічного майна суб'єктами публічної адміністрації доцільним вбачається запровадження жорстко й однозначно регламентованих правил поведінки на рівні закону, який має захищати як саме публічне майно, так і права, свободи та законні інтереси осіб, що його використовують. Супутня

оптимізація та спрощення процесу публічного управління можуть бути забезпечені через чітко врегульовану прозору та детальну систему покарань і превентивних механізмів.

Додатково необхідно зважати на компаративний аналіз національних реалій зі стандартами макроекономічної динаміки країн, в яких заснована на легізмі система світогляду була однією із засадничих віх політичного та соціоекономічного розвитку. Так, на думку К.З. Вольного, зазначена світоглядна модель як теоретична платформа дихотомічної економіки «комуністичного капіталізму» поширена в таких країнах, як В'єтнам, Китай, Корея, Сінгапур, Японія, які однозначно демонструють доволі стійку та позитивну макроекономічну динаміку [8, с. 8, 19]. Фактично легізм може бути суспільним амортизатором для поєднання жорстких законодавчих рамок, субординаційних інструментів діяльності публічної адміністрації у сфері використання публічного майна з механізмами вільної економіки ринкового зразка під час використання такого майна. Згідно з формально-логічною парадигмою описана ситуація підпадає під характеристику засадничої в ракурсі забезпечення соціально-економічного поступу під час використання публічного майна. У такий спосіб описана в легізмі воля Неба для суб'єктів публічної адміністрації зумовлює необхідність дотримуватися ними ідеї загального добробуту з урахуванням постулату «золотої середини», а також кореспондуючої поміркованості суспільного запиту.

Звідси для механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна «межі» легізму створюють умови для підтримання стабільності законодавства, гарантування його соціальної ефективності. При цьому О. Костенко вказує, що таке «позитивне право» відображає соціальну форму [9, с. 83–90]. У ракурсі викладеного прийнятими також вбачаються протолегістські ідеї Гуань Чжуна та Шан Яна про закон як оптимальний інструмент для впорядкування суспільного життя, а покарання – як дієвий метод управління [10]. Відповідно, під час використання публічного майна суб'єктами публічної адміністрації для мінімізації ризиків вчинення правопорушень важливо брати до уваги категорії, які випливають із легізму, а саме: навчання, знання та культуру як канонічні складники «функції життя». Доцільно підтримати позицію К.З. Вольного, що в поєднанні та за умови послідовного застосування ще й таких компонентів сучасної економіки, як інновації та ноу-хау, спрямовується належний поступ соціально-економічних процесів [8, с. 17].

Отже, нормативне підґрунтя механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна в «межах» легізму має зважати на ознаку примусовості права як основоположну та правоутворюючу. Як пояснює М.В. Кравчук, у класичному легістському позитивізмі поняття права визначене через поняття держави як соціального інституту [11, с. 23]. Таким чином, закон як визначальний фактор реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна повинен орієнтуватися й на парадигму легістського «мистецтва» публічного управління. Із цього приводу О.І. Бойченко уточнює, що концепція «суспільного договору» в описуваному підході дозволяє обґрунтовувати меритократичний тип публічного управління [12]. Безальтернативність настання юридичної відповідальності за правопорушення у сфері використання публічного майна можлива завдяки єдності порядку її реалізації та сталості підходів у межах відповідного нормативного підґрунтя.

Натомість суб'єктно-об'єктний вимір механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна базується на діалектичному взаємозв'язку суб'єктів та об'єкта відповідних суспільних відносин. Традиційно суб'єктний вимір є внутрішнім за своєю природою та пов'язаний із цілеспрямованою діяльністю носіїв дій, наділених свідомістю та волею. У цьому плані йдеться як про суб'єктів публічної адміністрації, що використовують публічне майно згідно зі своїм розсудом і бажанням у межах закону, в превентивному ракурсі, такі і про спеціальних суб'єктів, уповноважених на притягнення правопорушників до юридичної відповідальності в разі неправомірного використання публічного майна. Разом із тим суб'єктному виміру протиставлений об'єктний вимір зовнішньої спрямованості механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна. Такий об'єктний вимір існує незалежно від свідомості людини.

У контексті описаних визначальних змістовних характеристик суб'єктно-об'єктного виміру механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна зауважимо, що обидва виміри утворюють полюси відносин щодо використання публічного майна, в тому числі в частині притягнення правопорушників до юридичної відповідальності. Це охоплює вольові відносини як між людьми, так і між людиною та об'єктами довкілля [13, с. 8–9]. Сполучною ланкою виступає цілеспрямована, усвідомлена діяльність, зорієнтована на антропоцентричні засади, в межах змістовної динаміки механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації. Водночас факт існування навколишнього середовища зумовлює соціальну спрямованість зазначеного механізму. Такий висновок зумовлений тим, що публічне майно використовується різними суб'єктами, включаючи публічну адміністрацію, тому як об'єкт, що зазнає впливу, охоплюється відповідними суспільними відносинами. Разом з тим у разі притягнення

суб'єктів публічної адміністрації до юридичної відповідальності останні стають об'єктом, який зазнає впливу заходів карної спрямованості.

У такому випадку мова йде про об'єктний вимір, що зазнає впливу, на який спрямовані відносини з реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна. У цьому сенсі важливо звернути увагу на той факт, що такий об'єкт має бути наділений властивістю реагувати на вказаний вплив правовідносин. З огляду на таку ситуацію необхідно брати до уваги концепцію публічного інтересу в частині використання публічного майна. Отже, слушною вбачається позиція Ю.К. Толстого про вихід на розуміння зазначеного об'єкта як матеріального та нематеріального блага [6, с. 54]. Викладена категорія «первинного» об'єктного виміру охоплює «вторинні» об'єкти: матеріальні та нематеріальні цінності, особисті немайнові блага, фактичні суспільні відносини, власне публічне майно, правосуб'єктність і зовнішній об'єкт поведінки суб'єктів публічної адміністрації, результат у вигляді правомірного або протиправного використання публічного майна тощо.

Важливо також зважати на неможливість існування «безоб'єктного» механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна, оскільки в моністичному напрямку об'єкт принаймні передбачає поведінку зобов'язаної особи. Звідси під час реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна передусім виявляється об'єкт юридичного панування з боку уповноваженої особи. На цьому рівні відносин проявляється статика відповідного механізму реалізації відповідальності. Описаний плюралістичний підхід «множинності» об'єктного виміру механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна вказує на потребу в розкритті змісту самостійних нематеріальних благ крізь призму діяльності уповноважених і зобов'язаних осіб.

Варто також відзначити, що суб'єктний вимір механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна тісно пов'язаний з об'єктним виміром досліджуваного механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації з урахуванням його предметно-практичної антропоцентричної спрямованості. Фактично об'єктний вимір відображає те, що юридичні норми вимагають від зобов'язаного суб'єкта публічної адміністрації в ракурсі правомірного використання публічного майна. Йдеться про безстороннє майбутнє за критерієм потенційної поведінки в процесі здійснення правовідносин під час використання публічного майна суб'єктами публічної адміністрації – абсолютне або відносне, позитивне або негативне. До того ж безпосередній вплив учиняється на волю і свідомість службових (посадових) осіб суб'єктів публічної адміністрації та, насамкінець, на відповідний об'єкт матеріального світу – публічне майно, що входить у склад відповідних суспільних відносин.

З огляду на викладене, суб'єктний вимір механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна відображає правову форму зв'язку між суб'єктами відповідних правовідносин [14, с. 48–49]. При цьому в антропоцентричному ракурсі мають бути враховані потреби та інтереси суб'єктів публічної адміністрації, а також інших осіб, задіяних у відносинах стосовно використання публічного майна, з урахуванням відповідних способів захисту. Публічний інтерес, а також власні потреби та інтереси суб'єктів є природною необхідністю, що зумовлює відповідну поведінку та взаємодію з урахуванням масштабу, меж, форми та міри діяльності, на які вказує нормативне підґрунтя. Способи задоволення публічного інтересу, суспільних потреб за напрямком раціонального та правомірного використання публічного майна формують кореспондуючі юридичні форми для втілення характеру та особливостей відповідних способів задоволення описаних потреб, надають гарантії юридичного захисту в разі вчинення правопорушень суб'єктами публічної адміністрації у сфері використання публічного майна.

У розрізі викладених положень про змістовно-правовий аспект суб'єктного виміру механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна доцільно підтримати підхід Є.А. Крашеніннікова щодо перетворювального формату таких відносин, у межах яких здійснюється захист охоронюваних законом інтересів шляхом перетворення регулятивних суб'єктивних прав та юридичних обов'язків [15, с. 3]. Такі перетворювальні відносини в суб'єктному вимірі є матеріально-правовими, оскільки сформовані на основі юридичних фактів матеріального права та можуть бути реалізованими в юрисдикційному порядку; матеріально-правові норми, які регламентують такі відносини, вказують на конкретні правила поведінки в межах притягнення суб'єктів публічної адміністрації до юридичної відповідальності за вчинені правопорушення у сфері неправомірного використання публічного майна. Окреслені фундаментальні віхи описуваних перетворювальних відносин однозначно демонструють охоронну природу останніх, що базується на засадах рівності суб'єктів, окремі з яких водночас наділені правом застосовувати силу юридичного примусу. Звідси в конкретних, визначених законом, випадках можливим є як позасудовий, так і судовий порядок звернення стягнення з держави в особі органів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна.

У названому контексті необхідно виходити з того, що динаміка механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна виявляється в змісті відповідних відносин у межах юрисдикційної процедури відшкодування шкоди з боку держави. Головним призначенням такого динамічного виміру механізму реалізації відповідальності є забезпечення простого та прозорого захисту і відновлення порушених, невизнаних чи оспорюваних прав, свобод і законних інтересів осіб, які уповноважені правомірно використовувати публічне майно. Додатково в такий спосіб створюються умови для мінімізації можливості вчинення правопорушень суб'єктами публічної адміністрації у сфері використання публічного майна шляхом спрощення юрисдикційних процедур у ракурсі гарантування їхньої доступності для всіх категорій осіб будь-якого рівня правової культури, забезпечення єдності практики, оперативності та прозорості під час визнання невідповідності законодавству нормативних актів, діянь чи рішень суб'єктів публічної адміністрації, включаючи спеціальні вимоги до процедури відшкодування шкоди; безсторонності та об'єктивності безкоштовного розгляду відповідних звернень (скарг) в юрисдикційному позасудовому порядку; припинення діянь, що виступають предметом спору, до завершення процедури юрисдикційного оскарження; деталізації порядку виплати відшкодування за рахунок коштів бюджету відповідного рівня, належного та достатнього фінансування зобов'язань суб'єктів публічної адміністрації стосовно відшкодування шкоди, завданої правопорушеннями у сфері неправомірного використання публічного майна.

Висновки. Таким чином, реформування діяльності суб'єктів публічної адміністрації під час використання публічного майна як матеріально-технічного базису для належного виконання завдань і функцій держави в частині задоволення публічного інтересу неможливе без урахування гуманістичної «осі» та «рамок» легізму в «чистому» захисному вимірі притягнення суб'єктів публічної адміністрації до відповідальності за правопорушення в разі використання цього різновиду майна. Зазначена взаємодія виявляється кризь призму антропоцентризму механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за правопорушення у сфері використання публічного майна. До тріади складників описаного механізму потрібно включати нормативне підґрунтя, суб'єктно-об'єктний вимір і змістовну динаміку.

Література:

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV: зі зм. і доп. станом на 02.08.2018 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40. Ст. 356.
2. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI: зі зм. і доп. станом на 04.10.2018 р. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 44–45, № 46–47, № 48. С. 1858. Ст. 552.
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI: зі зм. і доп. станом на 04.10.2018 р. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13–14, № 15–16, № 17. С. 556. Ст. 112.
4. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV: зі зм. і доп. станом на 14.06.2018 р. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35, № 35–36, № 37. С. 1358. Ст. 446.
5. Конституція України: Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР: зі зм. і доп. станом на 30.09.2016 р. Офіційний вісник України. 2010. № 72/1. Спеціальний випуск. С. 15. Ст. 2598.
6. Толстой Ю.К. К теории правоотношения. Ленинград: Изд-во Ленинградск. ун-та, 1959. 88 с.
7. Бордун-Комар Н.І. Основні ідеї давньокитайського легізму як філософсько-правового вчення. Юридичні науки: проблеми та перспективи: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 22–23 травня 2015 р.). Київ, 2015. С. 10–12.
8. Вольний К.З. Конфуціанство і сучасна економіка: зв'язки, паралелі, суперечності. Економіка і прогнозування. 2012. № 1. С. 7–19.
9. Костенко О. Що є право? Про основи «натуралістичної» юриспруденції у світлі соціального натуралізму. Право України. 2010. № 4. С. 83–90.
10. Книга правителя області Шан (Шан цзюнь шу) / пер. с китайского Л.С. Переломова. Москва: Ладомир, 1993. 392 с.
11. Кравчук М.В. Праворозуміння – важлива наукова проблема правового життя України. Актуальні проблеми правознавства. 2016. Вип. 1. С. 19–25.
12. Бойченко О.І. Державотворення у філософії Давнього Китаю: парадигми осягнення: автореф. дис. ... д-ра філос. наук: 09.00.05. Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2012. 32 с.
13. Дудин А.П. Объект правоотношения. Саратов: Изд-во Саратовского ун-та, 1980. 81 с.
14. Дудин А.П. Диалектика правоотношения. Саратов: Изд-во Саратовского ун-та, 1983. 121 с.
15. Крашенинников Е.А. О субъектном составе преобразовательных правоотношений. Вопросы теории охранительных правоотношений. Ярославль: Ярославский государственный университет, 1991. С. 3–7.